

GROEN DOET GOED UTRECHT JAARVERSLAG

2018

HERFSTFEEST
1 NOVEMBER

ALLE GROENTEN
IN DE SOEP

GRIEZEL EN
GRUWELTOCHT

11.014 KINDEREN

EN OUDERS

BEREIKT

GROEN
DOET
GOED

1. OVER GROEN DOET GOED

Groen doet goed is een initiatief van IVN en een samenwerkingsverband van de gemeenten Amersfoort, Houten, Nieuwegein, Woerden, Zeist en Utrecht en de Provincie Utrecht. In 2018 is gemeente De Ronde Venen ook Groen doet goed-gemeente geworden, zij start in 2019 met de uitvoering. Samen zorgen we ervoor dat kinderen tussen 4 en 12 jaar en hun opvoeders de natuur binnen en buiten de stad vaker bezoeken en dat ze beter gebruik maken van de bestaande natuur- en recreatiegebieden.

Wie zijn de partners

Gemeenten Amersfoort, Houten, Nieuwegein, Woerden, Zeist en Utrecht Natuurlijk hebben in de eigen steden een lokaal netwerk opgebouwd om met elkaar te zorgen dat kinderen de natuur binnen en buiten de stad vaker gaan beleven. Hierbij zijn onder andere de terreinbeherende organisaties als Staatsbosbeheer en Utrechts Landschap betrokken. Daarnaast zijn er welzijnsorganisaties, (brede) scholen, zzp-ers, natuurorganisaties, IVN-afdelingen en NME-centra aangesloten bij het netwerk. Alle lokale netwerken worden verder in het jaarverslag in beeld gebracht.

Financiering

De activiteiten van Groen doet goed sluiten aan bij pijler 3 “Beleven en betrekken” van de Natuurvisie en werden mogelijk gemaakt dankzij de subsidie van de provincie Utrecht.

Elke Groen doet goed-gemeente heeft naast de ontvangen subsidie minimaal eenzelfde bedrag bijgedragen in de financiering van de (lokale) activiteiten.

Wat hebben we bereikt in 2018

2018 was het derde uitvoeringsjaar van Groen doet goed. Bestaande succesvolle activiteiten zijn doorgezet, sommigen zijn gestopt en er zijn ook weer verschillende nieuwe activiteiten opgestart. In hoofdstuk 2 is te zien hoeveel kinderen en ouders er bereikt zijn, wie de doelgroep was en waar de activiteiten zijn gehouden. Daarnaast heeft Groen doet goed ook een (onzichtbare) spin-off, hierover leest u ook in hoofdstuk 2. Een van de hoogtepunten van dit jaar was het Herfstfeest op 1 november. Meer daarover vindt u in hoofdstuk 3. Dit jaar is ook gezamenlijk de [52x Naar Buiten-kalender](#) ontwikkeld met elke maand vier kleine doe-activiteiten. Benieuwd naar de lokale projecten van de gemeenten? Hierover leest u in hoofdstuk 4.

Hoe verder

In 2019 worden succesvolle Groen doet goed-activiteiten verder uitgebreid en verbeterd. Gemeente De Ronde Venen start met de uitvoering en in een aantal gemeenten starten ook nieuwe activiteiten. 2019 staat ook in het teken van de beslissing of we met elkaar doorgaan met Groen doet goed.

2. RESULTATEN

11.014 KINDEREN EN OUDERS DEDEN MEE

240 kinderen van 2-4 jaar
3.965 kinderen van 4-8 jaar
4.880 kinderen van 9-12 jaar
1.929 ouders

MET MEER DAN 60 ACTIVITEITEN VOOR

Kinderen en ouders
Scholen
BSO en naschoolse activiteiten
Aanleg of inrichting van een object, route of pad

OP DE VOLGENDE PLEKKEN

Wijk
Bos
Park
Landgoed
School

NME-centrum
Volkstuin
BSO
Fort
Boerderij

GROOT BEREIK VIA KIDSPROOF

- Meer dan 1,3 miljoen views van Groen doet goed activiteiten op kidsproof.nl/utrecht
- Ruim 190.000 views van Groen doet goed activiteiten op Facebook
- Bijna 14.000 keer zijn de speciale nieuwsbrieven met natuuruitjes geopend

2. RESULTATEN

SPIN-OFF

De afgelopen drie jaar deden al 17.783 kinderen en 3.472 ouders mee met meer dan 130 Groen doet goed-activiteiten. Maar naast deze zichtbare aantallen, is er een grotere spin-off: de bereikte groep is groter en heeft vaker in de natuur gespeeld dan alleen bij de geprogrammeerde activiteiten. Deze spin-off is op meerdere manieren te omschrijven.

Kinderen komen terug

Zo komen kinderen terug voor wekelijkse natuuractiviteiten, bijvoorbeeld tijdens de naschoolse 50-dingenworkshops in Woerden waar kinderen zes keer aan meedoen. Of de Avonturenclubs in Utrecht waar de kinderen daar ook wekelijks op avontuur gaan in de natuur. Daarnaast doen ze dat vervolgens ook zonder begeleiding met hun vriendjes. Kinderen (en hun ouders) komen ook terug op het NME-centrum waar ze aan een Groen doet goed-activiteit hebben meegedaan.

Bezoek aangelegde natuur(speel)plekken

Naast het organiseren van activiteiten, leggen

de Groen doet goed-gemeenten ook allerlei natuur(speel)plekken aan. Zoals een blote voeten-pad, beleefroute, footgolf-parcours, vogelkijkscherm of speelbos. De bezoekers hiervan worden niet geteld, maar deze plekken werden afgelopen jaren al zelfstandig bezocht en worden naar verwachting aankomende jaren uiteraard nog steeds bezocht.

Gemeentelijke programma's

Op beleidsniveau is er ook een spin off waar te nemen door gemeentelijke programma's te combineren. In Zeist bijvoorbeeld wordt Groen doet goed betaald van de GIDS (Gezond In De Stad)-gelden die ze van het Rijk ontvangt voor de aanpak van gezondheidsachterstanden. Voortkomend uit Groen doet goed heeft de Stuurgroep Groen doet goed in 2018 een projectvoorstel gemaakt om twee scholen in aandachtswijken een kleine impuls te geven om hun schoolplein beweegvriendelijker en groener in te richten. Door Groen doet goed komen op deze manier meer verbindingen tussen beleidsvelden tot stand.

3. HERFSTFEEST

Een groot aantal trekkers, vrijwilligers, bestuurders en andere betrokkenen bij Groen doet goed bezochten donderdag 1 november het Groen doet goed Herfstfeest in Castellum Hoge Woerd in Utrecht. Een feest om te vieren dat Groen doet goed in zoveel gemeenten actief is en er al meer dan 90.000 kinderen bereikt zijn in de Provincies Zuid-Holland en Utrecht.

Van natuurescape-koffer tot kompasspeurtocht

De uitvoering van Groen doet goed is in elke gemeente wat anders, maar met hetzelfde doel: meer kinderen de natuur in! Dat dat op heel veel verschillende manieren kan was goed te zien op de Groen doet goed markt waarbij gemeenten hun voorbeelden en producten lieten zien. Bezoekers konden zich laten inspireren door al deze voorbeelden, van de natuurescape-koffer tot zelf thee maken en van een kompasspeurtocht tot de ontwikkeling van natuurspeelplekken.

Alle verschillende aanpakken hebben wel wat gemeen. Activiteiten die uitgevoerd worden hebben altijd betrekking op één of meerdere beleidsvraagstukken zoals welzijn, gezondheid, participatie of educatie. Tijdens het plenaire gedeelte werd de eerste Groen doet goed doekaart uitgereikt aan gedeputeerde Mirjam

Maasdam. Op de doekaart zijn de kernthema's te vinden waarop Groen doet goed aansluit, maar is ook te lezen wat dat met kinderen doet en wat het bereik van Groen doet goed is in Utrecht en Zuid-Holland.

Natuur de steden in

In het plenaire gedeelte spraken Ingeborg Pronk van de Provincie Zuid-Holland en gedeputeerde Mirjam Maasdam van de Provincie Utrecht over het belang en de successen van Groen doet goed. Beiden gaven aan dat naast de kinderen de natuur in, het ook belangrijk is dat de natuur de steden in gaat. Er werd zelfs een natuurnorm voorgesteld. Daarop inhakend kwam in het bestuurlijk programma nog het voorstel om bij projectontwikkelingen budget te reserveren voor GDG-programma's.

Ook was er een uitgebreid workshopprogramma met workshops over het uitvoeren van een effectmeting, visual changemaking, een succesvolle aanpak voor het bereiken van kinderen en risicovol buitenspelen. Rihan van den Born (Radboud Universiteit) gaf daarnaast een lezing over levenspaden in natuurbetrokkenheid.

Met nieuwe inspiratie kunnen we met z'n allen weer verder aan de slag. Op naar de 100.000 kinderen de natuur in!

4. JAARVERSLAGEN GEMEENTEN

AMERSFOORT

033 GROEN

NatuurWijs

samenSpel
natuurlijk!

Ontdek het buiten
Neemt je mee op ontdekkingsstocht in de natuur

Het Groene Spoor

EEMSTAD
BOERDERIJ

Amersfoort

GGD regio Utrecht

welzin
werkt voor mensen

HOGESCHOOL
UTRECHT

Atelier Artizone
grensverleggend creatief

UITGELICHT

Combinatiefunctionaris natuur

In 2018 waren 5 combinatiefunctionarissen Natuur actief bij 8 ABC's. Zeker in de wijken waar stichting ABC de combinatiefunctionaris voor het tweede jaar heeft ingezet, worden ze een begrip: één persoon die een scala aan natuuractiviteiten uitzet in de eigen wijk, bij de kinderopvang, Mamacafé's, voorscholen, basisscholen en BSO's. Werkenderwijs raakt de combinatiefunctionaris bekend bij andere professionals: daar moet je zijn voor natuuractiviteiten. Ook wordt hij/zij een vertrouwd gezicht voor ouders en kinderen, wat meedoen laagdrempeliger maakt. In 2019 gaan de combinatiefunctionarissen in 10 wijken aan de slag!

Natuurclub Wagenspeelplaats

In 2016 en 2017 kreeg de Wagenspeelplaats een nieuwe impuls met een herinrichting en open inloop activiteiten. In 2018 is geprobeerd meer structurele activiteiten op te zetten zoals natuurclubs én daar nieuwe kinderen voor te werven via pauzeactiviteiten bij de scholen. De kinderen vonden de pauze-activiteiten geweldig maar de doorstroom naar een natuurclub kwam er niet. De open inloop tijdens vakanties bleven het populairst. Wel zag de ABC-school Soesterkwartier de meerwaarde van een vast gezicht en zet voor 2019 een combinatiefunctionaris in. Op de Wagenspeelplaats zelf komen in 2019 open activiteiten die bijdragen aan de bekendheid en het beheer van de plek: speel-werk-dagen.

Hoe gaat Groen doet goed in Amersfoort verder?

Ook Groen doet goed Amersfoort gaat verder met de succesvolle projecten uit 2018. Met name het project met combinatiefunctionarissen groeit kwantitatief maar ook kwalitatief. In een van de wijken kijkt de combinatiefunctionarissen of het lukt een vaste kindernatuurwerkgroep op te zetten die ook een groene vertegenwoordiger in de kindervijckraad kan zijn: een volgende stap in de talentontwikkeling van kinderen. Een van de projecten uit 2017 en 2018, Groene Maatjes, is voorlopig gestopt. Het ontbreken van een partner met een netwerk aan potentiële groene maatjes maakte dat de basis onder het project te smal was. Met stichting Natuurwijs, stichting ABC en het CNME van de gemeente Amersfoort wordt gekeken hoe het project een goede doorstart kan krijgen in een andere vorm.

HOUTEN

UITGELICHT

Aanleg Blote-voeten-pad en activiteit Speuren en Graven

Bosgebied Nieuw Wulven is een schitterend natuur- en recreatiegebied tussen Bunnik en Houten. Aan de rand van dit gebied ligt boerderij Slagmaat, een van de participanten van GDG Houten. Langs deze boerderij loopt ook het Slagmaatpad, het eerste klompenpad Kids. Een route van ongeveer 7 kilometer, speciaal gemaakt voor kinderen. Onderweg is er genoeg te ontdekken, te leren en te spelen. Vanuit Groen doet goed is er langs deze route een blote-voeten-pad aangelegd, zodat de kinderen een leuke extra uitdaging hebben. En verderop langs de route is de activiteit Speuren en Graven gemaakt, waar de kinderen op zoek kunnen naar begraven munten.

Fluit & Kruid

Kinderactiviteiten door groene clowns Fluit & Kruid

In 2018 zijn de groene clowns Fluit & Kruid bij Groen Doet Goed Houten aangesloten. In 2018 hebben zij een tiental buitenactiviteiten georganiseerd voor kinderen van 4 -12 jaar. Thema's waren onder andere:

- Fluit & Kruid worden wakker uit hun winterslaap
- Fluit & Kruid op zoek naar de boswachter
- Fluit & Kruid zoeken eetbare planten
- Fluit & Kruid zoeken natuurschatten (foto links)
- Fluit & Kruid spelen met licht en donker

Hoe gaat Groen doet goed in Houten verder?

In 2019 gaan we in Houten enthousiast door met het project Groen Doet Goed. Voor een deel met vertrouwde activiteiten zoals Wildplukken, de Groen Doet Goed Buitendag en de groene clowns Fluit & Kruid. Maar ook met nieuwe activiteiten, zoals het maken van een survival-route en mobiele educatieve routes. Zoals het er naar uit ziet zullen er ook wat meer activiteiten gaan plaatsvinden in samenwerking met BSO-organisaties. Eind 2018 heeft ook de organisatie Kindergarden zich bij Groen doet goed Houten aangesloten.

NIEUWEGEIN

Duurzaam ← Gericht

Nieuwegein

UITGELICHT

Beleef je Groen Griezels en Gruweltocht

In de herfstvakantie hebben 480 kinderen een spannende Griezels en Gruweltocht gedaan in het Natuurkwartier. Om de betoverde kinderen van de heks te bevrijden, moesten de kinderen natuurraadsels oplossen. In de speurtocht zijn verschillende soorten opdrachten verwerkt, zoals: kleigezichten maken op bomen, vleermuisskeletten van takken maken, voel dozen met geheime ingrediënten van de heks, blind proeven etc. Naast de speurtocht konden de kinderen echte heksenbezems maken van wilgentenen en popcorn poffen bij het kampvuur. Deze activiteit werd uitgevoerd door vrijwilligers en is ontwikkeld door het Natuurkwartier.

Beleef je Groen Natuur en Survival speurtocht

In de zomervakantie hebben zo'n 260 kinderen meegedaan aan de natuur en survival speurtocht in het Natuurkwartier. De kinderen moesten de weg naar bewoonde wereld terugvinden door verschillende survivalopdrachten uit te voeren. De opdrachten bestonden uit: water zuiveren, eten zoeken, eerste hulp verlenen in de wildernis, brandneteltouw maken en met pijl en boog schieten etc. Deze speurtocht is ook aangeboden als BuitenUitje aan zo'n 200 kinderen van groep 6 t/m 8 van de basisschool. De activiteit werd uitgevoerd door vrijwilligers en is ontwikkeld door In2Nature en het Natuurkwartier.

Hoe gaat Groen doet goed in Nieuwegein verder?

We gaan in 2019 inzetten op uitbreiding en verbreding vakantie activiteiten, voortzetting naschools aanbod voor kinderopvang en Nieuwegeinse kinderen en voortzetting BuitenUitjes basisschool. Hiervoor gaan we in 2019 met een aantal nieuwe partners samenwerken. Daarnaast gaan we met de huidige producten samenwerking zoeken met sociale partners, met als doel onze activiteiten beter toegankelijk te maken voor kinderen uit wijken met een lage SES score.

UTRECHT

Speelbos Zuilen

UITGELICHT

Natuursportdag Ruigenhoekse Polder

Als afstudeerproject voor de opleiding Sport, bewegen en gezondheid heeft een student een natuursportdag georganiseerd voor een complete basisschool uit Overvecht, de Joannes de XXI-II-school. Verdeeld over 3 leeftijdsgroepen gingen de 220 kinderen een dagdeel op verkenning in het bos, activiteiten vanuit de Avonturenclub (vuur maken) en de BMX-baan op. Het was een onvergetelijke dag voor de kinderen mede door de bijdrage van boswachter Tim van Staatsbosbeheer, Utrecht Natuurlijk, de Avonturenclub en het ROC Sportcollege.

Bovenstaande foto is gemaakt door Twan Teunissen

Het bos als leslokaal

NatuurWijs is vanaf de start onderdeel van het programma van Utrecht. Zij gaan met klassen, vooral van scholen in de krachtwijken. In 2018 hebben zij met een gevarieerd aanbod (van 3-daagse tot 2 uur of een Stadssafari) ruim 850 schoolkinderen een onvergetelijke ervaring gegeven.

Belangrijk bij NatuurWijs is: verwondering, anders waarnemen, respect voor de natuur en voor elkaar. Kinderen gaan bijvoorbeeld op zoek naar sporen (poep, vraat, botten, veren) en voelen met handen, voeten, wangen en hart.

Hoe gaat Groen doet goed in Utrecht verder?

We gaan steeds verder met de ontwikkeling van ons programma. Dat betekent verder uitbouwen van de groene speelplekken die we al gecreëerd hebben, zoals speeltuin Noordse Park, het Vogelnest en speelbos Zuilen. 2019 wordt het jaar van speelbos Zuilen, met een groot openingsfeest. Naast aandacht voor de fysieke plekken heeft ook de spelbegeleiding onze aandacht en investeren we in uitwisseling, elkaar stimuleren en steeds meer ruimte voor spelen en leren in het groen. Nieuwe partners zijn welkom zoals dit jaar het Over-de-brugfestival in Overvecht. Staatsbosbeheer is partner en het Gagelbos kan nog meer bekendheid krijgen in de wijk.

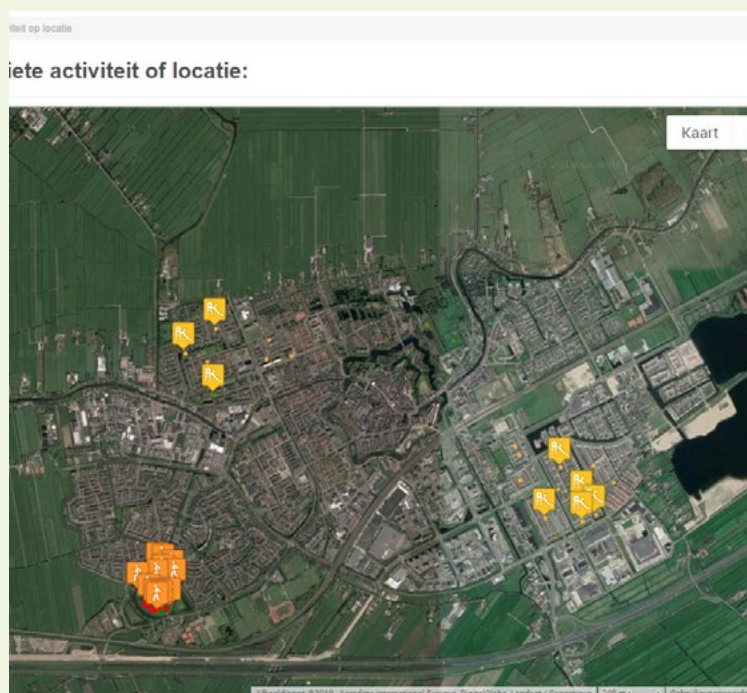
WOERDEN

UITGELICHT

Digitale Speel- en beweegkaart

In 2018 is een start gemaakt met een digitale Speel- en beweegkaart via de website www.buiteninwoerden.nl. Bedoeling is dat de kaart door de partners van Groen doet goed Woerden verder gevuld gaat worden. Maar ook gebruikers krijgen de mogelijkheid om aan te vullen. De website is gemaakt door het Beweegteam Woerden, die deze ook in de toekomst zal blijven onderhouden. De kaart is nu vooral gevuld met de bestaande speeltuinen. In 2019 zal de website verder ontwikkeld worden en komt er een agenda met groene activiteiten op. De kaart is nu nog niet breed bekend, maar zal via de kanalen van de partners onder de aandacht gebracht worden.

Alle groenten in de soep

Leerlingen oogsten groenten en kruiden op de moestuin van landgoed Bredius voor een lekkere soep. Dit doen ze met behulp van instructiekaartjes waarop informatie staat over het gewas en hoe het geoogst moet worden. De vrijwilligers van de moestuin ondersteunen de leerlingen hierbij. De leerlingen nemen de oogst mee naar het NME-Centrum om schoon te maken en te snijden. De leerlingkok bepaalt of de groenten schoon en klein genoeg zijn om in de soep mogen. Terwijl de soep staat te pruttelen volgt een leergesprek over eetbare delen van planten, gezonde voeding en voedselverspilling. De afsluiting van de les is het gezamenlijk opeten van de soep.

Hoe gaat Groen doet goed in Woerden verder?

In 2019 gaan we door op de ingeslagen weg: succesactiviteiten gaan op herhaling of worden uitgebreid: Speelbosactiviteiten Molenvliet en Bredius, naschoolse workshops, het verder ontwikkelen van de website www.buiteninwoerden.nl en de lessen Alle groenten in de soep. De samenwerking tussen de verschillende partners krijgt nog meer aandacht evenals de verankering van de projecten: welke mogelijkheden zijn er om ze (op termijn) zelfstandig voort te zetten. Met het vergroenen van de Buitenspeeldag en het maandelijks aanbieden van natuurgerichte activiteiten bij het NME-Centrum InBredius wordt het bereik van Groen doet goed Woerden nog groter.

ZEIST

UITGELICHT

52x Naar Buiten-kalender breed verspreid als jubileumkadootje Boswerf

Om het project 'Groen doet goed' breder onder de aandacht te brengen en natuurbeleving en buiten spelen te stimuleren, heeft bezoekerscentrum de Boswerf de kalender ingezet als jubileumkadootje voor hun 40-jarig jubileum. Niet alleen kregen alle groepen van de basisscholen in Zeist de kalender, ook BSO's, het Centrum voor Jeugd en Gezin, GGD, de wijkcentra en wijkloophuizen ontvingen een exemplaar. Ook de scholen in Bunnik, Utrechtse Heuvelrug en Wijk bij Duurstede kregen twee kalenders om op school op te hangen. Tijdens de buitenspeeldag op woensdag 13 juni konden de kinderen enkele activiteiten van de kalender uitproberen, zoals op blote voeten lopen.

Zomerfeest van Stichting Samen Oplopen op bezoekerscentrum De Boswerf

Ook in 2018 vierde Stichting Samen Oplopen hun jaarlijkse zomerfeest op bezoekerscentrum de Boswerf in het Zeisterbos. Samen met veel vrijwilligers begeleidt de Stichting de meest kwetsbare gezinnen in Zeist. Veel (vluchtelingen-)gezinnen met kinderen ontmoetten elkaar op 23 juni om te spelen, te knutselen, samen te eten en bij te praten. Buurtsportcoaches van Sportief Zeist begeleidden een aantal bosspellen en met hulp van vrijwilligers van de Boswerf werden broodjes gebakken en met zelfgemaakte pijl en boog geschoten.

Hoe gaat Groen doet goed in Zeist verder?

In 2019 wordt Groen doet goed, naast de wijk Vollenhove, verder uitgerold naar Zeist-West. De samenwerking tussen allerlei netwerkpartners wordt nog verder uitgebouwd. Nieuwe partners als Klaartje Timmerman van de Paardenbloem en Antine van bieden hun activiteiten (Peuters in het Wild en Blote voetenpad) niet alleen aan op de Boswerf, maar ze gaan ook op pad met kinderen en hun ouders in park Vollenhove en in Zeist-West. De activiteiten van de Moestuinjuf, inmiddels een begrip in Zeist, worden verder uitgebreid en de samenwerking met welzijnsorganisatie Meander Omnium heeft als resultaat dat de groenten gekweekt door de moestuinclub, worden gebruikt bij de kooklessen gegeven door moeders van basisschool Op Dreef. Ook in 2018 blijft de Stuurgroep Groen doet goed actief.

GRoēn DOET GoēD